

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 54321-03-25
בג"ץ 54373-03-25
בג"ץ 54398-03-25
בג"ץ 54419-03-25
בג"ץ 54463-03-25
בג"ץ 56740-03-25
בג"ץ 56745-03-25
בג"ץ 56965-03-25

בעניין:

1. התנועה למען איכות השלטון בישראל
2. פורום "חומת מגן לישראל"

העותרים בבג"ץ 54321-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד אליעד שרגא; עו"ד תומר נאור;
עו"ד רותם בבלי דביר; עו"ד יעל בלוך

משמר הדמוקרטיה הישראלית

העותרת בבג"ץ 54373-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד דורון ברקת; עו"ד אוהד שפק;
עו"ד רינה ענתי

התנועה לטוהר המידות

העותרת בבג"ץ 54398-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד אביה אלף; עו"ד בעז ארד;
עו"ד עומר מקייס

1. אורי צבי זכי ו 9 נוספים

העותרים בבג"ץ 54419-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד חגי קלעי; עו"ד יעל ויזל

1. סיעת יש עתיד

2. סיעת המחנה הממלכתי

3. סיעת ישראל ביתנו

4. סיעת העבודה

העותרות בבג"ץ 54463-03-25

באמצעות ב"כ עו"ד עודד גזית; עו"ד אלירם בקל;
עו"ד ערן מרינברג; עו"ד איתי הברמן; עו"ד עמרי שגב

1. אלוף (במיל') נמרוד שפר ו 37 אח' העותרים בבג"ץ 56740-03-25

באמצעות עוה"ד דפנה הולץ-לכנר ו/או קמילה אביגייל מיכמן

1. מפקדים למען ביטחון ישראל – בכירי מערכת הבטחון למען
הסדרים מדיניים – ביטחוניים ואח'

העותרים בבג"ץ 56745-03-25

באמצעות ב"כ עוה"ד גלעד ברנע

התנועה הדמוקרטית האזרחית

באמצעות ב"כ עוה"ד כלעד שר ו/או איתן טוקר
ו/או רן גרינוולד ואח' העותרים בבג"ץ 56965-03-25

1. ממשלת ישראל
2. ראש הממשלה

באמצעות ב"כ עו"ד ציון אמיר ; עו"ד ינון סרטל ;
עו"ד ניר לזר
שד' דוד המלך 1, תל אביב
טל': 03-6932044 ; פקס': 03-6932043

3. היועצת המשפטית לממשלה
4. שירות הבטחון הכללי

באמצעות פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 073-3925590 ; פקס': 02-6467011

המשיבים

5. ר' השב"כ מר רונן בר

תשובת משיבים 1 ו 2 לתגובת היועצת המשפטית לממשלה לבקשה

למחיקת ההליך

משיבים 1 ו 2 (להלן בתשובה זו : המשיבים) מתכבדים להגיש לבית המשפט את תשובתם לתגובת היועצת המשפטית לממשלה לבקשתם למחיקת ההליך דנן לאחר שזה הפך תיאורטי.

כבר בפתח הדברים יודגש, כי בקשת היועצת המשפטית לממשלה למתן פסק דין "עקרוני" בסוגיה תיאורטית שאיננה עומדת עוד לפסיקתו של בית המשפט הנה חסרת בסיס משפטי ומבקשת, הלכה למעשה, לשים את בית המשפט בנעליה של הרשות המחוקקת. זאת, בניגוד לדין ולעקרון הפרדת הרשויות ועל דרך של יצירת עיוות דיוני, המצטרף לסדרת עיוותים דיוניים שכבר ספג ההליך דנן, באופן הפוגע באמון הציבור. העמדה שמבקשת היועצת המשפטית לממשלה מבית המשפט לאמץ, דוחה את ידה המושטת של הממשלה להסרת מחלוקת נוקבת בסוגיה הקשורה לביטחון המדינה מסדר יומה של המדינה בזמן מלחמה ועלולה לגרור את ישראל למאבק מיותר בין כלל רשויות השלטון.

להלן נימוקי התשובה :

1. תגובת היועצת המשפטית לממשלה מבקשת להפוך את בית המשפט לבית מחוקקים. לשיטתה, די בכך שלהשקפתה יש חשיבות לקבוע נורמה מסוימת כדי שבית המשפט יוכל לקבוע את הנורמה באופן מופשט, בלי כל קשר לאירוע קונקרטי ועל אף שאין כל מניעה לפסוק בסוגיה באירוע קונקרטי עתידי.
2. לשיטתה, חשיבות הסוגיה נשואת ההכרעה, גם אם אין מחלוקת קונקרטית לפסוק בה, מהווה תנאי מספיק לסמכות שיפוט. באופן זה, הרי שהעותרים והיועצת המשפטית רשאים היו לדרוש הכרעה "עקרונית" של בית המשפט גם אם ראש השב"כ היה בוחר מלכתחילה

- ליטול אחריות באופן מכובד ולהתפטר כפי שעשה הרמטכ"ל או אף אילו לא היה מתעורר כלל צורך קונקרטי בסיום כהונה.
3. הלהיטות הבאה לכלל ביטוי בתגובת היועצת המשפטית לממשלה, לשבור את המסגרת הדיונית, מצטרפת לסדרת עיוותים דיוניים שהממשלה כבר פגשה בהליך זה.
4. **ראשית**, דיון בעתירות ללא זכות עמידה כאשר רונן בר נשוא העתירות בחר שלא לעתור והעותרים כולם מתעברים על ריב לא להם.
5. **שנית**, היועצת המשפטית לממשלה בחרה, שוב, שלא להגן על עמדת הממשלה בהליך זה. אולם, מעבר לעובדה האמורה, אשר הפכה בתקופת כהונתה של היועצת המשפטית תחת הממשלה ה-37 לחזון נפרץ, נטלה היועצת המשפטית בהליך זה את ייצוגו של רונן בר, עת היא משמשת כגורם המעביר מסרים ובקשות מבר ישירות לבית המשפט. כל זאת, בניגוד לתפקידה כנציגת הממשלה אשר אינה אמונה על ייצוגם של גורמים פרטיים בהליכים משפטיים.
6. **שלישית**, התייצבותו בפועל של בר בהליך, יהא ייצוגו אשר יהא, מתבצעת כאשר הוא בחר להימנע מעתירה ואיננו חשוף לאחריות המוטלת על צד להליך. הדברים מגיעים לשיאם כעת, כאשר הוא מגדיל לעשות וכמי שאיננו עותר בהליך מציג בפני בית המשפט דרישות אופרטיביות ביחס להליך שהתייתר והכל בדרך של שליחת עמדתו באמצעות היועצת המשפטית לממשלה.
7. **רביעית**, ניצול הסכמה דיונית של המשיבים לדיון כאילו ניתן צו על תנאי שניתנה אך ורק לצורך הכרעה מהירה בסכסוך קונקרטי ולנוכח הנזק לביטחון המדינה שהיה כרוך באירוע הקונקרטי, כדי לדרוש דיון מופשט בחקיקה עקרונית מופשטת שהמשיבים לא היו מעלים בדעתם להסכים לדילוג הליכים בעניין.
8. **חמישית**, בקשה לסעד בסוגיות "עקרוניות", מקום בו העותרים, גופים פוליטיים לכשעצמם, התמקדו בסעדים פרוצדורליים ושב ועתרו לבית המשפט הנכבד בבקשה לביטול החלטת ממשלה, אשר בוטלה בהחלטה מאוחרת ואינה עומדת עוד.
9. **שישית**, דרישתה המתפתחת של היועצת לקבל הכרעה "**בסוגיות העקרוניות, הנוגעות להיבטים משפטיים של הפעלת סמכות הפסקת כהונתו של השב"כ, כמו גם נושאי משרה בכירים אחרים שכהונתם קצובה...**" (סעיף 9 לתגובת היועמ"שית, עניין עליו חוזרת פעם אחר פעם בתגובתה, בין השאר, בס' 25, 34, 37 ו 43), נוגעת באופן ישיר להליכים שכבר נפתחו להדחתה שלה מתפקידה. עובדה זו מציבה את היועצת המשפטית לממשלה במצב של ניגוד עניינים מובהק בבקשתה מבית המשפט לעסוק בנושא הקשור לעתידה המקצועי באופן ישיר.
10. הכרעה בשאלה ה"עקרונית" מעבר לסוגיה נשוא הליך זה, ובפרט כאשר המקרה הראשון הרלוונטי לדיון עקרוני זה הוא ההליכים להדחתה של עו"ד גלי בהרב מיארה מתפקידה

כיועצת המשפטית לממשלה, צריכה להתקבל בהליך שבו הצד המבקש את ההכרעה העקרונית אינו נגוע בעניין אישי לגביה.

11. בעוד היועצת המשפטית דורשת מהממשלה בהליך זה "ליטול קיסם" של פגם פרוצדורלי, שכלל אינו קיים, "מבין שיניה", ניצבת היא בפני בית המשפט הנכבד ובפני הציבור כולו עם "שש קורות" של עיוותים פרוצדורליים "מבין עיניה".

12. גם לו הייתה הצדקה להסגת גבול המחוקק באופן האמור ולפעולה בניגוד לסדרי הדיון, הרי שהטענה כי התיק הנוכחי הניח את התשתית ל"חקיקה" עקרונית ביחסי הדרג המקצועי והדרג המדיני הממונה עליו, רחוקה מהמציאות. הדיון שקיים בית המשפט ביום 8/4/25, אשר שבנו ושמענו את הקלטתו, עסק ברובו המכריע בשאלות נקודתיות שנוגעות להליך הפיטורים הספציפי. בית המשפט הנכבד ביקש שוב ושוב להתמקד בטענות (שהמשיבים דחו) באשר לניגוד עניינים אפשרי של ראש הממשלה והממשלה ביחס לחקירה קונקרטית ובאשר לטענות ביחס להזדמנות התגובה שניתנה לראש השב"כ בימים שקדמו להחלטה הקונקרטית.

13. באופן זה אף הגדיר כבוד הנשיא השופט עמית בעמ' 14 לפרוטוקול את מסגרת הדיון:

"כב' הנשיא, השופט עמית: עורך הדיון אמיר, צריך למסגר את הדיון. תראו אנחנו לא עוסקים בשבעה באוקטובר, אנחנו לא עוסקים בכאבים של השבעה באוקטובר, וזה כאבים עזים, אנחנו לא עוסקים באסטרטגיה ואנחנו לא עוסקים מה התפיסות הביטחוניות של ראש השב"כ לעומת התפיסות הביטחוניות של ראש הממשלה, אגב לא ראינו פרטים בעניין הזה, אבל לא משנה. אנחנו עוסקים בשאלה מאד מאד מצומצמת.
עו"ד אמיר: ברור

כב' הנשיא, השופט עמית: אני חייב לומר ולמסגר את הדיון בעניין הזה

עו"ד אמיר: אני חולק על אדוני

כב' הנשיא, השופט עמית: האם ההליך של הפסקת הכהונה היה תקין או לא?

עו"ד אמיר: לא לא, זה

כ.ה. ברק-ארז: בעת שבה הוא נעשה".

כך גם הצעת כבוד השופט סולברג בדיון (עמ' 148 לפרוטוקול הדיון) ולפיה הממשלה תפנה לוועדה המייעצת ביחס לסיום כהונתו של בר ובכך יבוא התיק לקיצו, כלל לא נגעה לרעיון המופשט, חסר הבסיס החוקי, הדמוקרטי וההשוואתי לדמוקרטיה מתוקנות, של גופים מזויינים "עצמאיים" שלציבור באמצעות נבחריו אין שליטה בהם. עולה אפוא, כי ההליך דן כלל לא התמקד בסוגיה שהיועצת המשפטית מבקשת כעת כי בית המשפט "יחוקק" בה את משנתה באופן מופשט.

14. מתוך השאלה המאד מאד מצומצמת בה עסק ההליך הדיוני, שעסקה בטענות (מופרכות) לניגוד עניינים במקרה מסוים לנוכח חקירה מסוימת ובשאלה עובדתית נקודתית האם רונן בר מיצה את זכות הטיעון שלו ביום 20/3/25, כאשר דחה את הזימון שנתנה לו הממשלה

הממונה עליו לבוא לישיבתה, מבקשת כעת היועצת המשפטית לממשלה הכרעה בסוגיות שהיא מגדירה "כבעלות השלכות משמעותיות על שאלות ליבה במשטר הדמוקרטי...". שאלות, אשר מענה להן ניתן זה מכבר על ידי הרשות המחוקקת.

15. בעניין פרשנותה של החלטת הממשלה על "חובת ההיוועצות" לפני העברה מכהונה, הציגה היועצת המשפטית לממשלה עמדה מתפתחת ומשתנה בהשוואה לסוגיית הדחת מפכ"ל המשטרה (המסמכים הוצגו לבית המשפט הנכבד בדיון מיום 8/4/25 והוגשו לבית המשפט בהודעה על צירוף מסמך מיום 9/4/25) או בהשוואה למכתבה לראש הממשלה מיום 16/3/25, כמו גם למכתבו של המשנה היועצת המשפטית לממשלה עו"ד גיל לימון עוד מיום 28/2/25 (צורף כנספח מ/ש/13 לתגובת היועצת המשפטית לממשלה).

למעשה הייעוץ המשפטי לממשלה מעולם לא פירש כך את החלטת הממשלה בנושא עד סמוך מאוד לדיון בממשלה על סיום תפקידו של בר.

16. דא עקא, שגם סוגיה זו של פרשנות החלטה ספציפית של הממשלה שבה עסק בית המשפט בהליך הנוכחי לצד הדיון בנסיבות העובדתיות הנזכרות, סוגיה שממילא כל ממשלה עתידית מוסמכת לשנות את אותה החלטה עקרונית בעניינה, לא עסקה בשאלת "עצמאות" הכוחות המזוינים של המדינה מהממשלה הנבחרת, שהיועצת מבקשת לחדש כעת.

17. **עולה אפוא, כי ההליך דנן כלל לא התמקד בסוגיה שהיועצת מבקשת כי בית המשפט "יחוקק" בה את משנתה באופן מופשט.** בית המשפט ייחד דיון ונתן לצדדים להתייחס לשאלות עובדתיות קונקרטיות ולכל היותר התרחב לשאלת פרשנותה של החלטת ממשלה ספציפית שהממשלה בכל אופן מוסמכת לשנות, ועל סמך זה מבקשת היועצת המשפטית לממשלה, כי בית המשפט ייתן פסק דין בסוגיה שכמעט ולא נדונה בהליך ולא ניתנה זכות טיעון הוגנת למשיבים בעניינה.

18. לצד עמדת הממשלה ביחס לדרישת היועצת המשפטית לממשלה לפסק דין עקרוני שבה פתחנו ובה נחתום, יוער כי טענותיו של רונן בר שצורפו לתגובת היועצת המשפטית לממשלה לבקשת המחיקה, נסתרו חזיתית בראיות החיצוניות והאובייקטיביות שהציג ראש הממשלה בתצהירו מיום 27/4/25. לפיכך, ראש הממשלה והממשלה כאחד דוחים לחלוטין את גרסתו שכבר נסתרה.

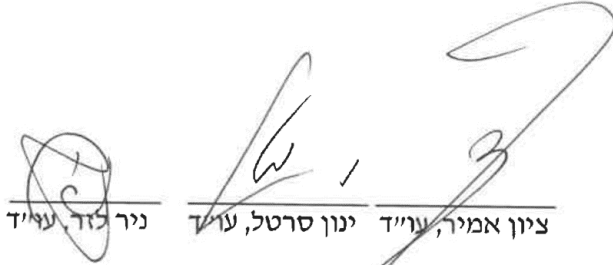
19. למעלה מן הצורך יודגש, כי בבקשה לפס"ד עקרוני מתבקש בית המשפט לפסוק בסוגיות אשר כלל אינן במחלוקת בין הצדדים. המשיבים מעולם לא טענו כי על ר' השב"כ לפעול תוך חריגה ממגבלות הדין או באופן שאינו ממלכתי. ההפך הוא הנכון, דווקא טענות שהועלו כלפי ר' השב"כ היו כי אין הוא נוהג באופן הממלכתי לו הוא מחויב. מכאן, שלא רק העתירה הפכה תיאורטית אלא שגם "השאלה העקרונית", אשר את הכרעתה מבקשת היועצת המשפטית לממשלה, אינה אלא מחלוקת תיאורטית שכלל אינה קיימת.

20. יוער, בהמשך למה שכבר התבקש בבקשת המחיקה והמשיבים חזרו על העניין בבקשה להשיב לתגובת היועצת: צו הביניים שהוציא בית המשפט אסר "לקדם כל מהלך שעניינו סיום כהונת ראש השב"כ, לרבות הכרזה על מציאת מחליף או ממלא מקום לראש השב"כ". משתמה המחלוקת בדבר מועד "סיום כהונת ראש השב"כ" שאליו מכוון צו הביניים לאחר התפטרותו של רונן בר מהתפקיד, הרי שאין כל תוחלת בהקפאת מציאת מחליפו של ראש השב"כ ואת תחילתה של חפיפה מקצועית החיונית לביטחון המדינה שאליה התייחס ראש השב"כ רונן בר במכתב ההתפטרות שלו ואף היועצת המשפטית לממשלה לא טענה דבר בעניין הזה.

21. בסיכומו של עניין ועיקרו: ממשלת ישראל סבורה שהעת הנוכחית בה מצוי עם ישראל במלחמה עם אויביו בשבע חזיתות, אינה העת המתאימה להעמקת המחלוקת הציבורית בנושאים הקשורים לביטחון המדינה. זו אינה העת לא לרפורמת מינויים חקיקתית וקל וחומר שלא לרפורמת מינויים שיפוטית. על רקע זה, מתוך אחריות לאומית, ומכיוון שלנוכח מועד התפטרותו של רונן בר פקע הצורך הדחוף בהכרעה מיידית, העדיפה הממשלה למנוע את עימות הרשויות בסוגיית הכהונה של ראשי מערכת הביטחון וביטלה את החלטתה. מאידך, מגלה היועצת המשפטית לממשלה חוסר אחריות לאומית, ומבקשת מהרשות השופטת לדחות את ידה המושטת של הרשות המבצעת ומעוניינת לגרור את ישראל בעיצומה של מלחמה, ולמרות שאין בכך כל צורך קונקרטי, למאבק בין רשויות. הממשלה סבורה שאין זו העת לכך.

22. על כן מתבקש בית המשפט הנכבד למחוק את העתירה ולדחות את בקשת היועצת המשפטית לממשלה, כמתחייב מן הדין ומאחריותם הלאומית המשותפת של כלל רשויות השלטון בעיצומה של מלחמה.

היום: י"ד אייר, תשפ"ה
12 מאי, 2025

ציון אמיר, עו"ד ינון סרטל, עו"ד ניר לזר, עו"ד
ב"כ משיבים 2 ו 1